25-мĕш çул тухать. Хакĕ 15 пус.

1942
АВГУСТ
6
КĔÇНЕРНИКУН
182 (6117) №

ЧĂВАШ КОММУНИ

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН
ХАÇАЧĔ

Ĕççынни депутачĕсен ялсовечĕсен председателĕсене

Юлташсем — ĕççынни депутачĕсен ялсовечĕсен председателĕсем! Кăçалхи çул эпĕ сирĕн пата иккĕмĕш хут çыратăп. Малтанхи хутĕнче эпĕ çуракине ирттересси пирки çырнăччĕ. Хăвăрах куратăр ĕнтĕ, çут çанталăк колхозниксене тата сире лайăх ĕçленĕшĕн лайăх парне кӳчĕ. Тырпул питех те аван ӳсрĕ. Халĕ ĕнтĕ задача—çав тырпула вăхăтра, производствăллă тăкаксем текен тăкаксемсĕр пухса кĕртесси пулать. Çакна тума çăмăлах мар, мĕншĕн тесен кăçал çанталăк çавтери çумăрлă тăрать.

Тырпул мĕн пирки тата ăçта тăккаланнине сире аса илтерме кирлех те мар пулĕ тесе шутлатăп. Эсир ăна манран та лайăхрах пĕлетĕр. Пĕр çакна çеç калама пултаратăп: кашни тăваткăл метрта вунă пучах çухатни, Çĕрĕç Халăх Комиссариачĕ шутласа кăларнă тăрăх, пĕтĕм çĕршывра çĕршер миллион пăт тырă çухатни пулать. Тырпула çакăн пек тăккалама эпир кăçал пачах та тивĕçлĕ мар.

Тăккаланчăксем пулмалла мар, тырпулсене пухса кĕнĕ чухне мĕн пирки те пулин тăккаланчăксем туни çĕршывшăн йывăр вăхăтра тăван çĕршыв интересĕсене сутни, Хĕрлĕ Çара хыçран пырса çапни пулать.

Гитлерла вăрă-хурахсем хăйсен çĕршывне тата пĕтĕм Европăна выçлăх асаплăхне кĕртсе ӳкерчĕç. Вĕсем пирĕн чи пуян тырпуллă районсене тапăççĕ тата пире выçăхтарса пĕтерме шутлаççĕ. Анчах çакă вăл пулаймĕ, пирĕн халăх çавăн пек тума памĕ.

Юлташсем—ялсовет председателĕсем, тăван çĕршыв умĕнчи сирĕн тивĕçлĕх — уборка ĕçĕсене вăхăтра пуçламалла тăвасси, ĕçлеме пултаракан пĕтĕм халăха тырпул пухса кĕме явăçтарасси, тулăх тырпула пĕр тăккаламасăр пухса кĕртес тесе пур майсемпе те усă курасси. Кунта эпĕ тĕштырă культурисем пирки кăна мар, тата пахча-çимĕçсем пирки те калатăп.

Тырпулсене лайăх пухса кĕртни, апат-çимĕç продукчĕсене перекетлĕн тыткалани, — çакă вăл фашистла бандитсене хирĕç пыракан вăрçăра чылай пысăк çĕнтерӳ туни пулса тăрать. Уборка вăл — фронтри çапăçусемпе пĕрех.

Çавăнпа та çак çапăçура çĕнтерес тесе хамăртан килнине пурне те тăвар!

Манăн çырупа колхоз председателĕсене, май пулсан тата мĕнпур колхозниксене те паллаштарма ыйтатăп.

М. КАЛИНИН.

1942 çулти августăн 4-мĕш.

Коммунистсемпе комсомолецсем—уборка организаторĕсем

Партин ялти пуçламĕш организацийĕсем нумайĕшĕ çуракине ирттерес тата уборкăна хатĕрленес ĕçсене ăнăçлăн пурнăçлама колхозниксемпе колхозницăсене, совхозсемпе МТС-сенчи рабочисене тивĕçлипе мобилизацилеме пултарчĕç. Республикăри нумай колхозсем уборкăна пур енчен те хатĕрленсе тухрĕç. Сăмахран, Сĕнтĕрвăрри районĕнчи «Красная звезда» колхозри пуçламĕш парторганизаци (секретарĕ Г. Камбулов юлташ) тырпулсене пухса кĕртме хатĕрленес тесе çине тăрса ĕçлерĕ. Çавна пула колхоз уборкăна тухма жнейкăсене юсаттарса çитерчĕ, кĕреплеллĕ çавасем хатĕрленĕ. Çак колхоз районри колхозсенчен пуринчен малтан уборкăна тухнă. Пулса çитнĕ тырăсене уйрăм участоксенче вырма тытăннăранпах колхоз уйхирĕнче виçĕ жнейка тата пĕр косилка шурăмпуçĕнчен пуçласа хĕвел анса ларичченех ĕçлеççĕ. Колхозăн кĕреплеллĕ çавасем 12 пур. Пĕр кун хушшинче çавапа икĕ гектар таран выраççĕ. Кунти коммунистсемпе комсомолецсем производствăра тăрăшса ĕçлеççĕ, колхозниксем хушшинче политикăллă агитаци туса пыраççĕ.

Тырă вырма массăллăн тухнăранпа пилĕк кун иртрĕ. Çак вăхăт хушшинче малта пыракан хăшпĕр колхозсем кĕрхи тырăсене вырса пĕтерчĕç. Коммунистсемпе комсомолецсем ĕçре пример кăтартса пынă çĕрте уборка уйрăмах ăнăçлăн пулса пырать. Елчĕк районĕнчи «Марс» колхозри пуçламĕш парторганизаци (секретарĕ Гаязов юлташ) уборкăна тухаччен хăш коммунист тата комсомолец хăш бригадăра ĕçлессине палăртнă. Ку колхозра кашни бригадăрах, кашни звенорах агитатор пур. Агитаторсем ытти колхозниксемпе пĕрле тырă выраççĕ, вĕсенчен нумайĕшĕ нормăна ирттерсе тултарса пыраççĕ, кăнтăрла, каннă вăхăтра, колхозниксене хаçатсем вуласа кăтартаççĕ, политикăллă калаçусем ирттереççĕ, «боевой листоксем» кăлараççĕ. Малтанхи тăватă кун хушшинчех колхоз кĕр тыррисене çуррине ытла вырнă. Патрекелĕнчи пуçламĕш парторганизаци (секретарĕ Скворцов юлташ) «Осоавиахим» колхозра тырпул пухса кĕртес ĕçе лайăх йĕркеленĕ. Колхоз кĕр тыррисене 120 гектар пухса кĕртмелле, августăн 4-мĕшне 100 гектар ытла вырса çыхнă. Елчĕк МТС-ĕнчи комбайнер, ВКП(б) членĕ Павел Чернов августăн 4-мĕшĕнче комбайнпа норма тăрăх 8 гектар вырас вырăнне 10 гектар вырнă.

Элĕк районĕнчи Вырăс Сорминчи «Доброволец» колхозра тырпулсене пухса кĕртес ĕç ăнăçлăн пулса пырать. Колхозра виçĕ жнейка пĕр чарăнмасăр ĕçлеççĕ. ССР Союзĕн Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральнăй Комитечĕ уборкăна ирттересси тата ялхуçалăх продукчĕсене хатĕрлесси çинчен йышăннă постановление кашни колхозниках ăнлантарса панă. Бригадăсемпе звеносенчен пуринче те агитаторсем пур. Ача яслисем тата столовăй уçнă. Унти пуçламĕш парторганизацин секретарĕ Морозова юлташ колхозниксемпе пĕрле тырă вырать, нормăна 130 процент тарал тултарса пырать. Вăл ултăмĕш бригадăра ĕçлет. Ку бригада ĕлĕк кая юлса пынă. Морозова тăрăшнипе вăл малта пыракан бригада пулса тăнă.

Комсомолăн колхозсенчи организацийĕсем те чылайĕшĕ уборкăна ирттерес енĕпе большевикла ĕçлеççĕ. Елчĕк районĕнчи Ворошилов ячĕпе тăракан колхозăн председателĕнче комсомолец Зайцев ĕçлет. Çак колхоз уборкăна тухсан малтанхи тăватă кун хушшинчех кĕр тыррисене çуррине ытла вырса пуçтарнă. Колхозра иккĕмĕш бригада (унăн бригадирĕ комсомолец Михаил Кошкин) аван ĕçлет. Ку бригадăн кĕр тыррисене 57 гектар çинчен пуçтарса кĕртмелле, августăн 4-мĕшне 30 гектар çинчен пухса кĕртнĕ. Пĕр кун хушшинче норма тăрăх 250 кĕлте вырса çыхас вырăнне, стахановкăсем Анна Емельянова 750 кĕлте, Анна Лаврентьева 770 кĕлте тăваççĕ.

Уборкăна тухас умĕн пуçламĕш парторганизацисен пухăвĕсенче, колхозниксен, совхозсемпе МТС-сенчи рабочисен, специалистсемпе служащисен пухăвĕсенче ССР Союзĕн Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ «1942 çулта тырпулсене пухса кĕртесси тата ялхуçалăх продукчĕсене хатĕрлесси çинчен» йышăннă постановление сӳтсе яврĕç, ăна пурнăçа кĕртес тĕлĕшпе мĕнле ĕçлемеллине кăтартса татăклă решенисем йышăнчĕç. Коммунистсемпе комсомолецсен çав обязательствăсемпе решенисене пурнăçа кĕртессине организацилесе пырас пулать.

Кашни коммунистăн, кашни комсомолецăн, кашни агитаторăн уборкăра ытти ĕççыннисене пример кăтартса пымалла. Ун чухне партире тăракан большевикăн тата партире тăман большевикăн сăмахĕ колхозниксем умĕнче витĕмлĕ пулĕ, ун чухне вăл калаçнине пурте тимлесе итлĕç, унăн сăмахĕпе хавхаланса уйхирте, итем çинче, тырă турттарнă çĕрте хăйсен пурнăçне шеллемесĕр тата пĕтĕм чун-чĕререн парăнса ĕçлĕç. Вара уборка тата государство умĕнчи обязательствăсене тултарасси ăнăçлăн пулса пырĕç.

Тырпулсене пухса кĕртес тата государствăна тырă тăратас ĕçсем мĕнле пыни çинчен парти, комсомол пухăвĕсенче (ĕçрен пушă вăхăтра пухăнса) сӳтсе явмалла, ĕçри çитĕнӳсемпе çитменлĕхсене палăртмалла. Çитменлĕхсене çийĕнчех пĕтерсе пыма тăрăшмалла. Социализмла ăмăртса ĕçлессине анлă сармалла. Партин политикăллă ĕçне тăтăшах туса пырас пулать. Бригадăсемпе звеносенче кашни кунах политикăллă калаçусем ирттермелле, кам мĕнле ĕçлени çинчен калаçса кăтартмалла, лайăх ĕçлекенсен опычĕпе ĕçлеме ытти колхозниксене вĕрентмелле. «Боевой листоксем» кашни бригадăрах тата кашни кунах туса тăмалла.

Ялти коммунистсемпе комсомолецсемпĕн уборкăна ăнăçлăн ирттерес, ялхуçалăх продукчĕсене вăхăтра государствăна парса татас задачăран пăхарах та хисеплĕрех ĕç халĕхи вăхăтра урăх çук. Çак задачăна пурнăçа кĕртес ĕçре кашнин икĕ çыншăн, виçĕ çыншăн ĕçлемелле.

Совет Информаци Бюровĕнчен

Августăн 4-мĕшĕнчи каçхи пĕлтерӳ

Августăн 4-мĕшĕнче пирĕн войскăсем противника хирĕç **Клетская, Цымлянская, Белая Глина, Кущевская** районĕсенче хаяррăн çапăçнă.

Фронтăн ытти участокĕсенче паллă улшăнусемех пулман.

* * *

Августăн 3-мĕшĕнче пирĕн авиацин чаçĕсем фронтăн тĕрлĕ участокĕсенче нимĕçсен 70 çити танкне, войскăсемпе грузсем турттарса пыракан 275 автомашинине, горючи тултарнă виçĕ автоцистернине пĕтерсе тăкнă е сиенленĕ, боеприпассен 4 складне сирпĕнтерсе янă, полевой тата зенитнăй артиллерин 12 батарейине пусарса лартнă, чугун-çул çинчи икĕ состава çĕмĕрсе тăкнă, противникăн пехотине пĕр полка çити сапаласа янă, пĕр пайне пĕтерсе тăкнă.

* * *

Клетская районĕнче тата çав пунктран кăнтăртарах вырăнта пирĕн войскăсем противникăн йышлă атакисене сире-сире пăрахнă тата ăна хирĕç пыра-пыра çапнă. Темиçе кун хушши ĕнтĕ халăх пурăнакан пĕр пысăк пунктра çапăçу пырать. Нимĕçсем, çак района резервсем илсе пырса, питĕ пысăк çухатусем тӳснипе çеç пирĕн чаçсене кăштах хĕсме пултарнă. Тепĕр участокра уйрăм подразделенири танкистсем, противникăн пехотине хирĕç наступлени туса пырса, нимĕçсен 270 салтакĕпе офицерне танксен гусеницисемпе таптаса лапчăтнă. Совет авиацийĕ активлăн кĕрешет. Пĕр кун хушшинче пирĕн летчиксем нимĕçсен 30 çити танкне, 30 автомашинине, 5 орудине тата минометсемпе пулеметсен 13 точкине пĕтерсе тăкнă.

* * *

Белая Глина районĕнче пирĕн войскăсем противникăн танкĕсемпе мотопехотин йышлă вăйĕсене хирĕç оборонăллă йывăр çапăçусем туса пынă. Çав çапăçусенче нимĕçсем питĕ пысăк çухатусем тӳсеççĕ.

Пирĕн пĕр чаçăн оборона тумалли рубежĕсем умĕнчи çапăçу хирне нимĕçсен çĕмĕрнĕ тата çунса кайнă 8 танкĕ, 5 орудийĕ, 36 пулемечĕ тата гитлеровецсен 500 çити вилли выртса юлнă.

Кущевская районĕнче нимĕçсен фашистла войскисем совет войскисен оборона тумалли рубежĕсене тăтăшах атакăлаççĕ. Гитлеровецсен атакисене нумайĕшне сирсе пăрахнă. Пĕр участокра çеç противник малалла куçма пултарнă. Халăх пурăнакан пĕр пункт районĕнче вăйлă çапăçусем пынă, çав çапăçусем пĕрре пĕр енĕшĕн, тепре тепĕр енĕшĕн ăнăçлă пулнă.

* * *

Ленинград фронтĕнче вырăнти çапăçусем пынă. Участоксенчен пĕринче пирĕн чаçсем, тăшмана хирĕç çапăçса, халăх пурăнакан пĕр пункта йышăнса илнĕ. Çав çапăçура противникăн темиçе çĕр салтакĕпе офицерĕ вилнĕ. Противникран 6 оруди, 6 миномет, 11 пулемет, 3.800 минăпа снаряд, 23.500 патрон тытса илнĕ. Тăшмана хирĕç кĕрешнĕ çĕрте совет боецĕсем хăюлăхпа паттăрлăх тата шиксĕрлĕх кăтартаççĕ. Красноармеец Шестов наступлени вăхăтĕнче, противник вăйлăн персе тăнине пăхмасăрах, юханшыв урлă 7 хутчен кимĕпе каçса 50 красноармееца тепĕр çыран енне илсе çитернĕ. Боец Михальченко аманнă пулнă, анчах та вăл хăйĕн постне пăрахса кайман. Çапăçу пынă чухне нимĕçсен автоматчикĕ пирĕн кĕçĕн лейтенант Тамаркин çине пеме тĕлленине красноармеец Морозов асăрханă та малалла ыткăнса нимĕçсен автоматчикне вĕлернĕ. Хăюллă боец хăй аманнă пулнă, анчах та вăл тăшмана хирĕç çапăçу вĕçленичченех кĕрешнĕ. Пирĕн летчиксем сывлăшри çапăçусенче нимĕçсен 21 самолетне персе антарнă.

* * *

Карели фронтĕнче сывлăшра икĕ çапăçу пулса иртнĕ. Аникеев юлташ командир пулса тăракан авиачаçри летчиксем çав çапăçусем вăхăтĕнче нимĕçсен 7 самолетне персе антарнă тата икĕ самолетне сиенленĕ. Совет истребителĕсен звени тăшманăн «Мессершмиттсем» хӳтĕлесе пыракан «Хеншель—126» йышши самолетне атакăланă. Пĕрремĕш атакăрах тăшманăн «Хеншель—126» йышши самолетне персе антарнă. Çавăн хыççăн сержант Мясников нимĕçсен малта ертсе пыракан истребительне хирĕç тӳрех атакăна ывтăннă та хăйĕн самолечĕн сылтăм çунаттипе тăшманăн самолетне пырса çапнă. Тăшманăн «Мессершмитт—109» йышши самолечĕ çĕре персе аннă. Капитан Семенов, противникăн тепĕр самолечĕ хыçне вĕçсе пырса, ăна персе ӳкернĕ. Летчик Козловский 100—150 метртан нимĕçсен виççĕмĕш истребителĕ çине вăйлăн пеме тытăннă. Нимĕçсен самолечĕ çĕр çине тăрăннă.

* * *

Нимĕçсен 14 самолечĕ пирĕн оборонăн малти линийĕсем çине бомбăсем пăрахма хăтланнă. Тăшмана хирĕç пирĕн 4 истребитель çĕкленнĕ. Çапăçу противникăн территорийĕ çинче пулса иртнĕ. Пирĕн самолетсем, тăшмана атакăласа, нимĕçсен 3 бомбардировщикне персе антарнă. Противникăн ытти самолечĕсем, хăйсен бомбисене тĕллиллисĕр пăрахса хăварса, хăвăрт пытаннă.

* * *

К. ялĕнче нимĕçсен гарнизонне çапса аркатнă чухне нимĕçсен обер-ефрейторĕн записной кĕнекине тупнă. Аялахра çав кĕнекери хăшпĕр вырăнсене илсе пичетлетпĕр:

«Францирен тухса килтĕмĕр. Майор Гиль пирĕнпе пĕрле. Руан витĕр иртсе пыратпăр...

Витебска çитрĕмĕр. Хулана ишĕлтерсе пĕтернĕ. Салтаксем валли нумаях пулмасть кăна туса çитернĕ казармăна такам вут тивертсе янă... Пирĕн çине печĕç. Лейтенант Куммер вилчĕ. 25 сехет хушши татти-сыпписĕр çапăçма тиврĕ. Лейтенант Дауспа унтер-офицер Шлиссер ухмаха ерсе кайнă. Клаус шутласа тухрĕ те пирĕн çухатусем 56 процента çитни çинчен пĕлтерчĕ. Киле юлашки хут çыру çырса ятăм...

Противник каллех халăх пурăнакан пункт ăшне çĕмĕрсе кĕрсе кайрĕ. Урамсенче пирĕн юлташсен виллисем йăваланса выртаççĕ. Штаб патĕнчех вырăссен снайперĕ пирĕн обер-лейтенанта Трейера вĕлернĕ. Ганс Цабель те, Карл Бак та пĕтрĕç...

Çĕрле вырăссен радиопередачине итлерĕмĕр. Темиçе кун каярах вырăссен аллине тыткăна лекнĕ Вильгельм Штраух тухса калаçрĕ. Неушлĕ вăл чĕрĕ-ши вара? Çавăн çинчен питĕ нумай калаçаççĕ. Ялти 60 çурта çунтарса ятăмăр. Ялта пурăнаканнисенчен çурриăй çук, вĕсем партизана кайнă. Вырăссем çавтери хăюллă та шиксĕр пулнинчен тĕлĕнетĕп. Вĕсем нихăçан та парăнас çук».

* * *

Франци патриочĕсем нимĕçсен фашистла захватчикĕсене хирĕç вăйлăн кĕрешеççĕ. Делен сывăхĕнче пĕр аэродром çинче взрыв пулнипе ангар тата авиацире кирлĕ материалсен складĕ арканнă. Пушарта темиçе самолет, горючи тултарнă автоцистерна тата самолетсен запаслă пайĕсем пĕтнĕ. Женвильере «Шенарпа Валькер»-ăн автомобильсем тăвакан заводĕнче июль уйăхĕнче тăватă хутчен пушар пулнă.

* * *

Задорожный юлташ директор пулса ĕçлекен завод июль уйăхĕнчи программăна пур тĕрлĕ продукци тĕлĕшпе те ирттерсе тултарнă. Коллектив планран ирттерсе фронта валли танксемпе моторсем нумай панă. Август уйăхĕн малтанхи кунĕсенчен пуçласах завод татах та пысăкрах хăвăртлăхсемпе ĕçлесе пырать.

Августăн 5-мĕшĕнчи ирхи пĕлтерӳ

Августăн 5-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле пирĕн войскăсем противника хирĕç **Клетская, Цымлянская, Белая Глина, Кущевская** районĕсенче çапăçусем туса пынă.

Фронтăн ытти участокĕсенче нимĕнле улшăнусем те пулман.

* * *

Клетская районĕнче пирĕн войскăсем нимĕçсен фашистла войскисене хирĕç вăйлă çапăçусем туса пынă. Н-ски часть противникăн 4 атакине сирсе янă тата нимĕçсен 6 танкне, 450 гитлеровеца пĕтерсе тăкнă. Пирĕн танкистсем пехотăпа пĕрле хаяррăн çапăçнă та, противника чĕрĕ вăйпа техника тĕлĕшĕнчен пысăк çухатусем тӳстернĕ. Резервсем илсе пырса, нимĕçсем темиçе хут та контратака тума хăтланнă, вăл контратакăсене те пирĕн чаçсем сире-сире янă.

* * *

Цымлянская районĕнче пирĕн войскăсем противникăн танкĕсемпе пехотине хирĕç оборонăллă çапăçусем туса пынă. Вăйлăн çапăçнă хыççăн пирĕн чаçсем пĕр участокра çĕнĕ позицисене чакнă. Пирĕн авиаци активлăн кĕрешет. Совет истребителĕсемпе штурмовикĕсем противникăн войскисене кăнтăрла та, çĕрле те пĕр чарăнмасăр пыра-пыра çапаççĕ.

* * *

Белая Глина районĕнче пирĕн войскăсем противникăн шăтарса кĕнĕ танкĕсемпе моторизованнăй чаçĕсене хирĕç йывăр çапăçусем туса пынă. Командовани приказĕ тăрăх, пирĕн чаçсем оборона тумалли çĕнĕ позицисене куçнă.

Кущевская районĕнче пирĕн войскăсем противникăн йышлăрах вăйĕсен атакисене сире-сире яраççĕ тата вĕсене пысăк çухатусем кӳреççĕ. Пирĕн пĕр пехотнăй соединени кăна нимĕçсен 6 танкне, 14 орудине, 22 пулеметне, 17 минометне тата тăшман салтакĕсемпе офицерĕсене 550 çынна çити пĕтерсе тăкнă. Тепĕр участокра пирĕн кавалеристсем противника кĕтмен çĕртен атакăланă. Малтанлăха палăртнă туллимар даннăйсем тăрăх, çав çапăçусенче противникăн салтакĕсемпе офицерĕсене 3.000 çынна çити вĕлерсе пĕтернĕ.

* * *

Воронеж фронтĕнче артиллерирен тата пăшалсемпе пулеметсенчен сайра-хутра хире-хирĕç персе тăнă. Пирĕн разведка тăвакан группа Дон шывĕн Хĕвеланăç енчи çыранне каçнă та противника хирĕç çапăçма тытăннă, çав вăхăтра нимĕçсен 60 салтакне, 3 офицерне пĕтерсе тăкнă, тыткăна илнисем пур. Пирĕн авиаци нимĕçсен 24 автомашинине, 4 зенитнăй орудине, çырма урлă каçмалли 2 кĕперне пĕтерсе тăкнă тата нимĕç пехотине пĕр взвода çити вĕлерсе пĕтернĕ.

* * *

Волхов фронтĕнче пирĕн артиллерирен, минометсенчен персе тата снайперсем пенипе 300 гитлеровеца ытла вĕлерсе пĕтернĕ. Противник пăшалсемпе пулеметсенчен тата минометсенчен тĕлли-паллисĕр персе ответленĕ.

* * *

Сумы облаçĕнчи районсенчен пĕринче кĕрешекен С. юлташ ертсе пыракан партизансен отрячĕ гестаповецсен çарĕ çине тапăннă. Партизансем противникăн 98 салтакне тата 5 офицерне вĕлерсе пĕтернĕ, çар пурлăхĕ тиенĕ 3 автомашинăна, боеприпассен складне сирпĕнтерсе тăкнă тата трофейăсем тытса илнĕ.

Новоград-Волынский хулинче нимĕçсем нумаях пулмасть юсанă завода партизансем çунтарса янă.

* * *

Нимĕçсен тылĕнчен пирĕн войскăсем вырнаçса тăнă вырăна каçса килнĕ совет гражданинĕ Г. Я. Бобцов çапла каласа панă: «Ленинград облаçĕнчи Слуцк хулинче çынсем питех те сахал тăрса юлнă. Унта пурăннă çынсене нумайĕшне нимĕçсем асаплантарса тата персе вĕлернĕ, чылайĕшне вара инçетри тыла хăваласа кайнă. Фашистла бандитсем Павловски дворецă çĕмĕрсе, пĕтĕмпех çаратса пĕтернĕ. Хаклă япаласене, картинăсене, вазăсене тата статуйăсене гитлерла вăрă-хурахсем Германие турттарса кайнă. Питех те пака паркри йывăççене каснă. Хулара выçлăх алхасать. Урамсенче выçса начарланса вилнĕ çынсен ӳчĕсене курма пулать. Слуцкри концентрациллĕ лагерьте çĕршер çынсем вилес пекех асапланаççĕ. Вĕсене сайра хутра кăна салтаксен кухнинчен каяшсем илсе пырса параççĕ. Выçса вилнĕ çынсен ӳчĕсене лагерьтен кашни кунах темиçе хут та илсе тухаççĕ».

* * *

Остендери (Бельгия) гаваньре нимĕçсен икĕ судни çинче взрыв пулнă. Пĕр судни чăсах путнă. Çав кударах нимĕçсен çар складне взрыв туса сирпĕнтернĕ. Нимĕçсен оккупациллĕ влаçĕсем Бельги грузчикĕсем хушшинче арестсем туса ирттернĕ.

* * *

Пабьяницы хулинчи (Польша) ширăвăр тĕртекен пĕр фабрикăн цехĕнче эсэсовецсем 8 поляка, нимĕç администрацийĕн чарăнусăр ирсĕр ĕçĕсене хирĕç протестленĕшĕн тесе, çакса вĕлернĕ. Вĕлернисен ӳчĕсем виçĕ кун хушши çакăнса тăнă. Çак тискер мăшкăла пула тарăхса кайнă поляк рабочийĕсем оборудованисене çĕмĕрсе пĕтернĕ, конторăна аркатса тăкнă тата ĕçрен тухса кайнă.

Колхозниксем тата МТС-сенчи работниксем! Пĕтĕм Союзри социализмлă ăмăртура мала тухассишĕн, Оборонăн Государственный Комитечĕн Хĕрлĕ ялавне илессишĕн кĕрешĕр!

Колхозсем государствăна çĕнĕ тырă пачĕç

КУСЛАВККА, августăн 5-мĕш. (**Телефонпа**). Ĕнер машинно-тракторнăй станцин комбайнĕсем ыраш вырма тытăнчĕç. Комбайнер коммунист Кушков юлташ ĕнер «16-й партсъезд» колхозра комбайнпа 4 гектар ыраш вырчĕ. Ĕçĕн пахалăхĕ лайăх. Паян «1-ая Пятилетка», «Ударник», «Большевик» колхозсенче те комбайнсем кунĕпех вырнă.

Районри 9 колхоз авăн çапма пуçларĕç. «16-й партсъезд», «Правда» колхозсем паянхипе иккĕмĕш кун çĕнĕ тырра çапаççĕ. «Канаш», «Путь Ленина» колхозсем паян государствăна 10-шар лав çĕнĕ тырă пачĕç.

Н. ЛЬВОВ.
ВКП(б) райкомĕн секретарĕ.

Куçса килнĕ çынсен хастарлăхĕ

ÇĔРПУ, августăн 4-мĕш. (**Телефонпа**). «Пучах» колхоз членĕсем 6-мĕш кун ыраш выраççĕ. Ĕçе кĕреплеллĕ çавасемпе хăвăрт туса пыраççĕ.

Колхоз куçса килнĕ çынсене те ĕçе активлăн хутшăнтарнă. Вĕсем те, колхозницăсем пекех, куленех тырă выраççĕ. Мария Герасимова кăçалчен тырă вырса курман, хулара пурăннă. Кăçал вăл та алла çурла тытнă. Ĕçре колхозницăсенчен кая юлмасть.

Ыраш вырас плана район 48 процент тултарнă

ЕЛЧĔК, августăн 5-мĕш. (**Телефонпа**). Районра тырă вырас ĕç кунран-кун вăйланса пырать. Колхозсем, колхозниксемпе колхозницăсем уяр çанталăкпа туллин усă курса тырăсене хăвăрт вырса пухма тăрăшаççĕ. Паянхи куна район ыраш вырас плана 48 процент пурнăçланă. 22 колхоз ыраш вырас ĕçе ыран-паянах вĕçлеççĕ. Ленин ячĕпе тăракан, «МОПР», Дзержинский ячĕпе тăракан колхозсем ыраша паян вырса пĕтереççĕ. «Красный Восток» колхоз авăн çапма тытăнчĕ.

Колхозниксемпе колхозницăсен ĕç тухăçлăхĕ ӳссе пырать. Тырăсене пĕр тăкаксăр пухса кĕртес ĕçре колхоз ĕç нормисене тĕрĕс шутласа туни тата уборкăра ĕç вăйне кирлĕ пек вырнаçтарса тухни пысăк вырăн йышăнать. Çакна уборкăн малтанхи кунĕсенчех шута илмен пирки районри хăшпĕр колхозсен ĕçре йăнăшсем те пулчĕç.

«Сатурн» колхозра ĕç нормине тĕрĕс туса çирĕплетмен тата ĕç вăйне тĕрĕс вырнаçтарман пирки тырра жнейкăсемпе вырнă хыççăн çыхса пырасси юлса пычĕ. Кунта норма тăрăх ыраша çурлапа талăкра 150 кĕлте вырмалла, жнейка вырнине 400 кĕлте çыхса пымалла пулнă. Анчах ĕç çакна кăтартса пачĕ: çурлапа выракансем кунне çăмăллăнах 250—300-шер кĕлте туса пыраççĕ, кĕлте çыхакансем тăрăшса ĕçлесен те кунне 300—400 кĕлте çеç çыхма пултараççĕ. Çапла, ĕç нормине ĕçĕн йывăрăшне шута илсе туман пирки колхозра кĕлте çыхса пырас ĕç вырса çулас ĕçрен юлса пынă. «Коммунист», «Коминтерн» колхозсенче те çакăн пек йăнăшсемех пулнă. Çакăн çинчен колхоз руководителĕсене кăтартса панă хыççăн ĕç нормине гектар тăрăх шутласа тунă, ĕç вăйне урăхла вырнаçтарса йăнăша тӳрлетнĕ.

Районри колхозсем тăккаланчăксене хирĕç кĕрешеççĕ. Сталин ячĕпе тăракан колхозра пуçламĕш шкулта вĕренекен ачасем уйра пучах пуçтараççĕ. Çавăн пекех Ленин ячĕпе тăракан колхозра та вĕренекен ачасем пучах пуçтарнă çĕрте ĕçлеççĕ. «МОПР», Дзержинский, Ленин ячĕпе тăракан, «Октябрь» тата ытти колхозсенче кĕлте çыхнă хыççăн пучахсене кĕреплесемпе пуçтарсах пыраççĕ.

Т. МАТВЕЕВ.
ВКП(б) Обкомĕн ялхуçалăх отдел заведующийĕн заместителĕ.

7-шер гектар выраççĕ

ÇĔРПУ, августăн 5-мĕш. (**Телефонпа**). Аслă Тукай ялсоветĕнчи «Молодая сила» колхоз машиновечĕ А. Семенов юлташ жнейкăпа куллен 6—7 гектар ыраш вырать. Çак колхозрах иккĕмĕш жнейкăпа 14 çулти Григорий Леонтьев ĕçлет. Вăл та А. Семеновран юлмасăр ĕçлет. Е. Алексеева, М. Герасимова колхозницăсем ыраша çурлапа куллен 0,25 гектар выраççĕ, ĕç нормине 250 процент тултарса пыраççĕ.

Колхозăн бригадисемпе звенисем пĕр-пĕринпе ăмăртса ĕçлеççĕ. Уборкăра мала тухнă бригадăна, звенона памалла колхоз правленийĕ куçса çӳрекен Хĕрлĕ ялав тунă. Хĕрлĕ ялава илекен бригадăна, звенона колхоз правленийĕ ĕçкунĕсем хушса памалла тунă.

И. ЕГОРОВА.

Çамрăк патриотсем

ЧКАЛОВСКОЕ. (**Хамăр корр.**) «Путь Ленина» колхозри вĕренекен ачасен ĕç отрячĕ ыраш вырнă çĕрте пысăк хастарлăхпа ĕçлет. Уборкăна тухнăранпа вĕсем ыраша уйра çĕр выртсах выраççĕ. Шкул ачисене ĕçре учительница Антонова ертсе пырать. Çамрăк патриотсем пурте пĕр çын пек пысăк çĕкленӳпе, çĕршыв умĕнчи тивĕçе туйса илсе ĕçлеççĕ. Ĕç нормине кулленех 130—150 процентран кая мар тултарса пыраççĕ.

Пĕтĕм Союзри социализмлă ăмăрту

Август уйăхĕнче татах та тухăçлăрах ĕçлеме пулаççĕ

Директор И. Каналов, партбюро секретарĕ Д. Полукаров, завком председателĕ Л. Шуникова юлташсем ертсе пыракан завод июль уйăхĕнчи плана чылай ирттерсе тултарчĕ. Пĕтĕм Союзри социализмлă ăмăртăва хутшăннă завод коллективĕн июль уйăхĕнчи обязательстви пурнăçа кĕчĕ.

Иртнĕ уйăхра коллектив питех те пысăк çĕкленÿпе ĕçлерĕ. Кашни цех, мастерской тата смена ăмăртура мала тухассишĕн кĕрешрĕ. Ĕçĕн лайăх тĕслĕхĕсене Гольдман тата Плешанов юлташсен цехĕсем кăтартрĕç. Вĕсем хăйсен уйăхри планĕсене ытлаштипех тултарчĕç. Купцова, Лошманов, Утенкова, Лупанов, Быстров, Мараев, Егоров тата ытти юлташсем заводри чи лайăх стахановецсем шутланаççĕ.

Июльре рабочисен ĕç тухăçлăхĕ 5 процент, стахановецсен хисепĕ 35 процент ÿсрĕ, нормăна тултарайманнисен хисепĕ икĕ хут чакрĕ. Юлса пыракансен ĕç тухăçлăхне ÿстерме вĕсене стахановла шкулсенче техникăна вĕрентни пулăшрĕ.

Июль уйăхĕнчи ĕç итогĕсене пĕтĕçтерсе, заводри рабочисем, служащисем тата инженерно-технически работниксем август уйăхĕнче татах та тухăçлăрах ĕçлеме, продукцие ытларах та лайăхрах туса кăларма пулаççĕ.

Вагонсем юсакан заводăн июль уйăхĕнчи ĕçĕсем

КАНАШ, августăн 5-мĕш. (Телефонпа). Çулйĕр Халăх Комиссариачĕн куçса çÿрекен Хĕрлĕ ялавне илнĕ вагонсем юсакан завод коллективĕ июльре июньринчен лайăхрах ĕçлерĕ. Ăмăртăва малалла сарса пырса, рабочисем хăйсен ĕç тухăçлăхне татах та ÿстерчĕç, ĕç пахалăхне лайăхлатрĕç, инженерла-техникла работниксем производствăна çирĕпрех ертсе пычĕç. Çапла майпа завод июль уйăхĕнче вагонсем юсамалли плана ирттерсе тултарчĕ, июнь уйăхĕнчинчен вагонсем ытларах пачĕ. Унсăр пуçне завод васкавлă заказсене ытлашшипех пурнăçларĕ.

Цехсем хушшинчи ăмăртура Токаревпа Соколовский юлташсен спеццехĕсем лайăх тĕслĕхсем кăтартрĕç. Вĕсем иртнĕ уйăхри плана срокчен тата ытлашшипех тултарчĕç.

Вагонсем тăвакан цехăн (начальникĕ Белов юлташ) тата йывăççем каскалакан цехăн (начальникĕ Кисляков юлташ) коллективĕсем те уйăхри плана ăнăçлăн тултарчĕç.

Завод коллективĕ хăвăртлăхсене чакармасăр ĕçлет, Оборонăн Государственный Комитечĕн куçса çÿрекен Хĕрлĕ ялавне илессишĕн кĕрешет.

Г. СОРОКИН.

Заводри партбюро секретарĕ.

Уйăхри плана ирттерсе тултарчĕç

СЕНТЕРВАРРИ, августăн 5-мĕш. (Телефонпа). Социализмлă ăмăртура районри артельсем хăйсен ĕçне лайăхлатрĕç. Шĕнерпуçĕнчи «Лесоруб» артель (правлени председателĕ Егоров юлташ) июль уйăхĕнчи плана 170 процент тултарчĕ. И. Анисимов, Смирнов юлташсем—артельри чи лайăх стахановецсем.

Июль уйăхĕнчи плана «Париж Коммуни» артель (правлени председателĕ Калмышова юлташ) тата спирт завочĕ (директорĕ Титов юлташ) ирттерсе тултарчĕç.

К. АНИСИМОВА.

Лăпкă Дона хÿтĕлесе хăварма хамăрăн аттесен ячĕпе тупа тăватпăр

Дон казакĕсем—доброволецсем хăйсен землякĕсем—сталинградецсем патне янă çыру

СТАЛИНГРАД, августăн 3-мĕш. (ТАСС). Тăван совет çĕршывне, Лăпкă Дона нимĕç оккупанчĕсенчен хÿтĕлесе хăварас тесе, Сталинград облаçĕн станцисенчи казаксем-колхозниксем çапăçăва тухма утсем çине лараççĕ.

Пĕрремĕш утлă çарăн боецĕсем пулнă пиншер казаксем халĕ хĕрлĕ казаксен чаçĕсене доброволецсем пулса кайрĕç. Çак кунсенче казаксем-доброволецсем облаçри ĕççыннисем патне çыру янă. Хăйсен çырăвĕнче вĕсем çапла çыраççĕ:

«Эпир татах çапăçăва тухма утсем çине ларас, алла клиноксем тытас вăхăт çитрĕ. Пирĕн ывăлĕмăрсем тахçанах ĕнтĕ фронтра. Эпир çĕнтерÿ тăвассишĕн тылра ĕçлерĕмĕр, пысăк тухăçлă тырпул ÿстертĕмĕр, чаплă утсем пăхса çитĕнтертĕмĕр, колхоз стройне çирĕплетсе пытăмăр. Анчах тăшман пирĕн тăван Дон çĕрĕ çине килсе кĕчĕ пулсан, эпир хамăрăн станицăсенче юлма пултараймастпăр. Пирĕн ачасемпе пирĕн арăмсене вилĕм хăратса тăрать. Тăшманăн çулне пÿлер! Пĕчĕккинчен пуçласа ваттисем патне çитиччен пурте иксĕлми стена пек çирĕппĕн тăрар! Хаклă земляксем, эпир сире пирĕн доброволец-казаксен чаçĕ çапăçура чапа тухни çинчен мухтанса пĕлтеретпĕр. Командовани пире фронтăн ответлă участокне шанса пачĕ.

Çав шанчăка тÿрре кăларатпăр тесе, эпир хамăрăн аттесемпе асаттесен, хамăрăн аттесен аслашшĕсен тивĕçлĕхĕпе тата чаплă ячĕпе, хамăрăн аттемĕр—Лăпкă Донăмăр умĕнче, сирĕн умра, хаклă юлташсем-сталинградецсем, хамăрăн аннемĕр—тăван çĕршывăмăр умĕнче тупа тăватпăр! Хамăрăн пурнăçа хĕрхенсе тăмăпăр, тăшмана малалла ямăпăр! Ленин—Сталин ялавĕ айĕнче эпир хамăрăн тăван çĕршывшăн çирĕппĕн тăрса кĕрешĕпĕр, ылханлă тăшмана пĕр хĕрхенмесĕр пĕтерсе пырăпăр, Дон çĕрĕ çинчен пĕр оккупанта та чĕррĕн кăларса ямăпăр!»

Казаксем Сталинград облаçĕнчи рабочисемпе колхозниксене фронт валли татах та ытларах хĕçпăшал, боеприпассем, продовольстви пама, пысăк тухăçлă тырпула пĕр тăккаламасăр, фронтри пек ĕçлесе пухса кĕртме чĕннĕ.

Хĕрлĕ Çар воинĕсем колхозниксене паттăррăн ĕçлеме чĕнеççĕ

ШАХАСАН. Иккĕмĕш Хурамал ялĕнчен Хĕрлĕ Çар ретне кайнă боец-гвардеец С. Васильев, Туçи Çармăс ялĕнчен кайнă старши лейтенант П. Петров юлташсем колхозниксем патне çыру çырнă. Вĕсем хăйсен çырăвĕнче колхозниксене тырăсене пухса кĕртес ĕçре фронтри пек хастарлăн, ырми-канми ĕçлесе фронта активлăн пулăшма чĕнеççĕ.

«Колхозниксемпе колхозницăсем! Хĕрлĕ Çар чаçĕсем нимĕç захватчикĕсене хирĕç паттăррăн çапăçаççĕ. Тăшман пысăк çухатусем тÿсет. Тăван çĕршывшăн, аслă Сталинăн приказне пурнăçа кĕртессишĕн эпир хамăра шеллемесĕр çапăçатпăр. Çĕнтерÿ пирĕн алăра пулать. Эсир, колхозниксем, ĕçре Хĕрлĕ Çар боецĕсем пек хăюллă пулăр. Сталин юлташăн приказне пурнăçлассишĕн Пĕтĕм Союзри социализмлă ăмăртăва хутшăнса стахановла ĕçлĕр, фронта пулăшассине вăйлатсах пырăр. Фронт умĕнче парăмлă ан пулăр, тырпулсене вăхăтра тата пĕр тăкаксăр пухса кĕртсе, государствăна ялхуçалăх продукчĕсем парассине ăнăçлăн пурнăçлăр. Фронтпа тылăн çирĕплĕхĕ тăшмана хăвăртрах çапса аркатма кирлĕ. Эпир районри мĕнпур колхозниксемпе колхозницăсене çĕршывпа фронт ыйтнă пек ĕçлеме чĕнетпĕр», тесе çыраççĕ Васильевпа Петров юлташсем.

Матьшÿри «Молодой колхозник» колхоз членĕ пулнă, халĕ гварди ефрейторĕ Г. Григорьев, Анаткас Кипеч ялĕнчен кайнă, халĕ политрук заместителĕ орденоносец Титов, райхаçат редакцинче ĕçленĕ наборщик, халĕ гвардеец С. Степанов, райхаçат сотрудникĕ пулнă, халĕ лейтенант Н. Казаков юлташсем пĕрмаях çыру çырса тăраççĕ. Вĕсем те колхозниксене ĕçре фронтри боецсем пек паттăр пулма, вăйлă тырпула пĕр тăкаксăр пуçтарса кĕртме, фронта пулăшас ĕçе кулленех вăйлатса пыма чĕнеççĕ.

Райхаçат редакторĕ пулнă, халĕ политрук Я. Федоров çапла çырать: «Эпир кăларса яракан кашни снаряд фашистсем çине çитсе çурăлать, вĕсене стройран кăларать. Пирĕн çĕршыври рабочисем туса кăларнă пĕр снаряд та ахаль сая каймасть. Вăл фашистсене вилĕм шăтăкне тултса парать. Пирĕн боецсен хастарлăхĕ, вĕсен пултарулăхĕ кунран-кунах ÿссе пырать. Вĕсем тăшмана хытăран та хытă пырса çапаççĕ, çĕнтерÿ пирĕн алăра пулассине шанса тăраççĕ. Районри колхозниксемпе колхозницăсем, коммунистсемпе комсомолецсем, эпир сире мĕнпур вăя хурса ĕçлеме, фронта активлăн пулăшма ыйтатпăр. Сирĕн умри чи ответлă задача вăл—тырпулсене ăнăçлăн пухса кĕрсе, Хĕрлĕ Çар валли апат-çимĕç ытларах тăратасси пулать. Ырми-канми ĕçлĕр, çĕнтерÿ пирĕн алăра пулассине шанса тăрăр».

Колхозниксемпе колхозницăсем фронтри боецсен çырăвĕсене вуланă хыççăн тата та лайăхрах ĕçлеме, вĕсен сĕнĕвĕсене пурнăça кĕртме пулаççĕ. Çĕнĕ Мамири Ворошилов ячĕпе тăракан колхоз членĕсем П. Кротов, И. Петров колхозниксем, боецсен çырăвне вуласа панă хыççăн, колхоз производствине активлăрах хутшăнма пулчĕç. Вĕсем ватă пулсан та кăçал 70-шер ĕçкунĕ ытла ĕçлесе илнĕ.

В. ЯКОВЛЕВ.

Ют çĕршывсенче

„Англи халăхĕ хăйĕн юлташĕсене—вырăссене пулăшма тăрăшать“

Европăра иккĕмĕш фронт уçассине хăвăртлатассишĕн Англире пыракан движени

ЛОНДОН, августăн 4-мĕш. (ТАСС). Англири чылай хаçатсем иккĕмĕш фронт уçассине васкатма ыйтакан статьясене малалла пичетлесе пыраççĕ.

«Санди экспресс» хаçатăн редакторĕ Гордон «иккĕмĕш фронт путланса ларма пултарасси пирки шикленсе калаçнисене» хирĕç асăрхаттарать. Путланса ларасси çинчен малтанах шухăшлакан çынсем вăрçăра çĕнтерме пултараймаççĕ,—тесе çырать вăл.—Çавăн пек путланса ларассине сирсе яма çирĕппĕн тăрса кĕрешĕве тухакан çынсем кăна вăрçăра çĕнтереççĕ. Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсемпе Англире пирĕн Гитлерăннинчен темиçе хут вăйлăрах çарсем пур. Гитлер хăйне Россия вĕлермеллех пырса çапассинчен хăрамасăр пире хирĕç кирек мĕнле вăйсем кăларса тăратсан та, пирĕн çарсен вăйĕсем унăннинчен ытларах пулаççĕ. Паян пирĕн пур тĕрлĕ майсем те пур. Çав майсене алăран вĕçертсен, ыран вара противник пачах та, пачах та урăхла пулĕ».

«Ньюс кроникл» хаçат хăйĕн вуланăсенчен иккĕмĕш фронт уçма пĕр шухăш-кăмăллă пулса ыйтакан çырусем питех те нумай илсе тăни çинчен пĕлтерет. Иккĕмĕш фронт ыйтăвĕ мĕнле паха ыйту пулса тăнине ĕнтĕ çавăн пек нумай йышлă корреспонденцисенчен те курма пулать, тесе çырать хаçат.

«Обсервер» хаçат çапла çырать: «Хăйĕн юлташĕсене—вырăссене пулăшма тăрăшакан Англи халăхĕ мĕн тери хумханнине уйрăммăн палăртма кирлех те мар. Иккĕмĕш фронт тума кирли çинчен калаçса ларни айванла ĕç пулса тăрать, мĕншĕн тесен хальхи вăхăтри кĕрешĕве сăнаса пыракан çынсем хушшинче иккĕмĕш фронт пирки иккĕленекенни пĕр çын та çук».

«Союзник тĕлĕшпе хамăрăн обязательствăсене пурнăçласси умĕнче иккĕленÿллĕ позици тытса тăнине» хаçат сивлет.

Мĕнпур Англире нумай йышлă митингсем пулса иртеççĕ. Çав митингсенче Европăра халех иккĕмĕш фронт уçма ыйтаççĕ.

НЬЮ-ЙОРК, августăн 4-мĕш. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентствин корреспонденчĕ Мидлтон, халĕ кăна Англи тăрăх çÿресе килнĕскер, Англи халăхĕн анлă массисем Европăра иккĕмĕш фронт туса хурассине çулăмлансах ĕмĕтленни çинчен пĕлтерет. «Англири арçынсемпе хĕрарăмсем,—тесе çырать вăл,—иккĕмĕш фронта кăçалхи çулах уçассишĕн пĕтĕм чун-чĕререн тăрăшаççĕ. Çакна тума кирлине вĕсем хăйсен чĕрери туйăмĕсемпе туйса тăраççĕ. Çакă вăл пысăк жертвăсемпе тата материальнăй пуянлăхсем тăкакланипе çыхăнса тăнине вĕсем, тен, пĕтĕмĕшпех тавçăрса та илеймеççĕ пулĕ. Анчах вĕсем çакна тарăннăн ĕненсе тăраççĕ: Англи çарĕ Европа континенчĕ çинче çĕнтерсен кăна вăрçă вĕçленме пултарать. Çак шухăша эпĕ Англире пур çĕрте те тĕл пултăм. Иккĕмĕш фронт—поездсенчи, заводсен цехĕсенчи, ялти лăпкă пивнойсенчи тата хулари шавлă ресторансенчи калаçусен тĕп теми пулса тăрать. Салтаксемпе моряксем тата летчиксем фермерсен, çар завочĕсенчи рабочисен, пулăççен шухăшĕсенех тытаççĕ».

Корреспондентăн сăмахĕсем тăрăх, унăн хăйĕн калаçма тÿрĕ килнĕ салтаксем, моряксем, рабочисем тата англичансен ытти сийĕсен представителĕсем иккĕмĕш фронта кăçал уçма суднăсем çитмеççĕ текен сăлтавсене яланах сире-сире яраççĕ. Анчах çакнашкал сăлтавсем çинчен хăшпĕр хаçатсем халĕ те час-часах çыраççĕ-ха.

Пĕр шотландец-сержант корреспондента çапла каланă: «Шуйттана кайса кĕччĕр вăл суднăсем. Иккĕмĕш фронт уçма эпир çирĕппĕнех шутласа хутăмăр пулсан, эпир хамăра кирлĕ суднăсене Дюнкеркра тупнă пекех тупатпăр», тенĕ. Ытти англичансем те çакăн майлах калаçаççĕ.

Иккĕмĕш фронта халех уçассишĕн Канадăра туxса каланисем

НЬЮ-ЙОРК, августăн 4-мĕш. (ТАСС). Канадиен пресс агентстви çапла пĕлтерет: Монреальре массăллă митинг пулса иртнĕ, унта 5.000 çын пулнă. Митингра иккĕмĕш фронта халех уçма ыйтса резолюци йышăннă.

Железнодорожниксен рабочи комитечĕн председателĕ Шоу, митингра тухса каласа, Хĕрлĕ Çар нимĕçсене хирĕç геройла тăрса çапăçнишĕн тав тунă тата «миллионшар ывăлĕсем юн тăкса çапăçакан çĕршыва сăмахсем кăна сĕнекенсене» çивĕччĕн критикăланă.

Юнайтед пресс агентствин корреспонденчĕ пĕлтернĕ тăрăх, митингра йышăннă резолюцире çакна кăтартса панă: «Иккĕмĕш фронт уçасси çине хăшпĕр ушкăнсем тăшманла пăхаççĕ. Пĕрлешÿллĕ наступлени пуçласа ярас ĕçре çак юлашки чăрмава пĕтерес тесен, демократиллĕ халăхсен татăклă кĕрешĕвĕ питех те кирлĕ пулса тăрать».

Резолюци Канада правительствине «иккĕмĕш фронт валли мĕнпур Канадăри çынсен ресурсĕсене мобилизацилеме чĕнет».

Бельги патриочĕсен çирĕплĕхĕ

ЛОНДОН, августăн 4-мĕш. (ТАСС). Бельги информаци агентстви пĕлтернĕ тăрăх, Льежри (Бельгия) çар заводĕнчи рабочисене вăрçăри пек положенире усрама тытăннă. Нимĕçсем рабочисене çапла калаççĕ: ĕçлеме килĕшмесен е ĕçе хуллен туса пырсан, вĕсене Германие яраççĕ, «уйрăмах пысăк айăп тусан, асаплантарса вĕлерĕççĕ», тенĕ. Çапла пулин те, Льежра пурăнакансем каласа панă тăрăх, Бельгирен Англие тарасси тата заводра саботаж тăвасси чарăнман. Бельгири вăрттăн организацисене рабочисем тăтăшах хĕçпăшалсемпе боеприпассем илсе пырса параççĕ.

Бельгиец Эдкаг Лефевра вăл Англи летчикĕсене пытарса усранăшăн тата вĕсене пулăшнăшăн нимĕçсем персе пăрахнă. Лефевр хăйĕн пурнăçĕн вĕçне çитиччене хăйне-хăй паттăррăн тыткаланă.

Лефеврпа пĕрле татах 13 çынна Германин çар сучĕ умне тăратнă. Суд вĕсене пурне те вĕлермелле тунă.

Францири концлагерьсенчи хăрушă ĕçсем

ЛОНДОН, августăн 4-мĕш. (ТАСС). «Таймс» хаçатăн корреспонденчĕ Франци чиккинчен пĕлтернĕ тăрăх, Компьенри, Орлеанри тата ытти çĕрти концентрациллĕ лагерьсенче çавтери хăрушă сценăсем пулса иртеççĕ. Вăл лагерьсенче Францин пиншер патриочĕсем хĕн курса пурăнаççĕ. Нумаях та пулмасть лагерьсенчи 7.000 çынна, вăл шутрах старикĕсемпе чирлисене те, Польшăри концентрациллĕ лагере илсе кайнă. Лагерьти çынсен çемьисене Германи влаçĕсем палăртнă сехетре лагере пыма хушнă. Вĕсем лагере пынă та, юнланса, асапланса пĕтнĕ тата сăнчăрласа лартнă тĕлейсĕр çынсене курнă. Лагерьти çынсене Германи салтакĕсен икĕ речĕ хушшипе поезд патнелле илсе пынă. Вĕсен арăмĕсем, сывпуллашас тесе, хăйсен упăшкисем патне пыма хăтлансан, салтаксем вĕсене прикладсемпе тĕрте-тĕрте янă. Вара сасартăках арçынсем, хĕрарăмсем тата ачасем «Марсельеза» юрласа янă, салтаксем хăратнă пулин те, вĕсем юрлама чарăнман.

Англипе Германи хушшинчи сывлăшри вăрçă

ЛОНДОН, августăн 4-мĕш. (ТАСС). Англин информаци министерстви пĕлтернĕ тăрăх, августăн 3-мĕшĕнче каçхине противникăн бомбардировщикĕсем, пĕлĕтлĕ çанталăк пулнипе усă курса, Англин хĕвелтухăç тата çурçĕр-хĕвелтухăç пайĕ çине вĕçсе пынă, унта темиçе пунктра бомбăсем пăрахнă. Çавăн пекех центрти графствăсенчи хăшпĕр районсенче те бомбăсем пăрахнă.

Августăн 3-мĕшĕнче кăнтăрла иртсен противник истребителĕсен соединенийĕ, бомбăсемпе хĕçпăшалланнăскер, кăнтăр-хĕвеланăç çыранри пĕр пункт çине кĕске вăхăтлăха вĕçсе пырса тапăннă. Тапăннă районсенче пуринче те пысăк мар жертвăсем пулнă.

ГИТЛЕРОВЕЦСЕМ ТРАНСИЛЬВАНИЕ ГЕРМАНИ ПРОТЕКТОРАЧĔ ТУСА ХУМА ХАТĔРЛЕНЕÇÇĔ

СТАМБУЛ, августăн 1-мĕш. (ТАСС). Ютçĕршывсен кунта пурăнакан çыннисем илнĕ хыпарсем тăрăх, темиçе кун каялла гитлеровецсен «сахалăш пулса тăракан нимĕçсем» текен организацийĕн руководителĕсемпе Венгри правительстви хушшинче çĕнĕрен пысăк хирĕçÿ сиксе тухнă. Çак кунсенче çав организацин представителĕсен пĕр ушкăнĕ хăйсен организаци пуçлăхĕпе—Башпа пĕрле Каллаирен «Венгрири, уйрăмах та Трансильванири нимĕçсен положенийĕ çинчен» калаçмашкăн йышăнма ыйтнă. Делегаци Трансильванире пурăнакан нимĕçсене çĕнĕрен привилегисем пама ультиматумла хытарса ыйтнă. Баш Венгри правительствине «нимĕçсем хăйсем ыйтакан автономие хăйсемех пурнăça кĕртĕç» тесе хăратнă.

Çав хыпарсем тăрăхах, Германи агентури Трансильванире правительствăна хирĕçле агитацие анлăн сарса янă. Нимĕçсен руководителĕсем çапла калаççĕ: «Гитлер часах Трансильвание Германи протекторачĕ туса хуни çинчен пĕлтерĕ, мĕншĕн тесессĕн румынсемпе венгерсем хушшинчи харкашу хăрушланса кайрĕ», теççĕ. Çак кунсенче Будапештра Венгрипе Румынире пурăнакан нимĕçсен руководителĕсен пĕрлешÿллĕ канашлăвĕ пулса иртнĕ. Çав канашлура Трансильвание нимĕçсен протекторачĕ туса хурасси çинчен сÿтсе-явнă.

ГИТЛЕРОВЕЦСЕМ НОРВЕГИРЕ АЛХАСНИ

СТОКГОЛЬМ, августăн 4-мĕш. (ТАСС). Норвегире тухакан «Адрессеависен» ятлă хаçат пĕлтернĕ тăрăх, гитлеровецсем Тронхеймри çар округĕнче массăллă ухтару тунă та çĕршер норвежеца арестленĕ. Арестленисем хушшинче Вернес аэродромĕнче ĕçленĕ 34 рабочи пур. Ирĕксĕр ĕçлеме илсе кайнă норвежецсенчен мăшкăлланине хирĕç вĕсем протестленĕ пулнă. Арестленисен ĕçне нимĕçсен çар сучĕ пăхса тухмалла.

ГЕРМАНИРЕ ĔÇЛЕКЕН ФРАНЦУЗСЕНЕ КАТОРГĂРИ ПЕК УСЛОВИСЕНЧЕ ТЫТАÇÇĔ

ЛОНДОН, августăн 4-мĕш. (ТАСС). АФИ агентстви çапла пĕлтерет: Германирен илнĕ шанчăклă сведенисем тăрăх, Берлин çывăхĕнчи боеприпассен завочĕсенче ĕçлекен француз работницисен пурнăçĕ калама çук начар. 16 çултан пуçласа 20 çула çитнĕ çамрăк хĕрсем нумайĕшĕ, Лилль, Наной тата Париж районĕсенчен илсе кайнăскерсем, снаряд хатĕрлес тĕлĕшпе йывăр ĕçре ĕçлеççĕ, вĕсене ĕçлеме кирлĕ условисене туса паман. Вĕсем ирхине 5 сехетре ĕçлеме пуçлаççĕ те каçхине 6 сехетре тин ĕçрен тухаççĕ, апат çиме 15 минута хушши кăна перерыв пулать. Работницăсем кунне 250 грамм кăна çăкăр суррогатне илеççĕ, пĕчĕк айăп тунăшăнах вĕсене тĕрмене хупаççĕ. Протестлеме хăтлансанах, вĕсене чи малтан апат-çимĕçсĕр тăратса хăвараççĕ. Рабочисемпе работницăсем кашни казармăра, вăтамран илсен, 250 çын таран пурăнаççĕ.

Ăшă тумтирсем хатĕрлес ĕçе тимлĕн туса пымалла

СЕНТЕР. Кăçалхи июньпе июль уйăхĕсенче пирĕн районра Хĕрлĕ Çар валли ăшă тумтирсем тумашкăн çăм 109 килограмм, сурăх тирĕсем 445, ĕнелаша тирĕсем 198 штука, пир 607 метр, алшишсем 31 мăшăр, мануфактура 74 метр тата ытти япаласем пухăннă.

Ăшă тумтирсем хатĕрлессишĕн Оринкинăпа Шомик ялсовечĕсенчи комиссисем тăрăшса ĕçлеççĕ.

Çав вăхăтрах хăшпĕр колхозсенчи ăшă тумтирсем пухас енĕпе ĕçлекен комиссисем ним те тумаççĕ. Мăн Сĕнтĕр ялсоветĕнчи Чкалов ячĕпе тăракан колхозри (комисси председателĕ Пахомов юлташ), «Новый путь (председателĕ Грачов юлташ) тата Мичурин ячĕпе тăракан колхозри (председателĕ Ермолаев юлташ) комиссисем районри склада пĕр япала та пырса паман. Кăпас ялсоветĕнче те (комисси председателĕ Поляков юлташ) ăшă тумтирсем пухма тытăнман.

Ăшă тумтирсем пухас тĕлĕшпе партин тата комсомолăн уйрăм пуçламĕш организацийĕсем те çителĕксĕр ĕçлеççĕ. Сăмахран, Пушкăрт ялсоветĕнчи 6 колхозран пĕр колхозĕнче кăна ăшă тумтирсем пухма тытăннă, ыттисенче çак ĕçе пуçăнман. Унти пуçламĕш парторганизацин секретарĕ И. Никитин юлташ ăшă тумтирсем пухас ĕçе йĕркелесе яма тăрăшни çук-ха. Çак ĕçе тума коммунистсене, комсомолецсене, колхоз активне организацилемен.

Ăшă тумтирсем пухас ĕçе хакламанни пулмалла мар. Предприятисенче, учреждениссенче тата колхозсенче пуринче те ăшă тумтирсем хатĕрлес ĕçе тимлĕн халех тытăнмалла. Çак ĕçе тимлĕн туса пырса совет воинĕсене ăшă тумлантарассишĕн кĕрешмелле.

И. ЕФРЕМОВ.

Ăшă тумтирсем пухас енĕпе ĕçлекен районри комиссин председателĕ.

Донор

Врач пÿлĕмне çамрăк хĕр кĕчĕ. Вăл пĕр 18 çулта пулĕ. Врач патне пырса, вăл:

— Фашистла ирсĕрсене хирĕç çапăçса аманнă хамăрăн боецсене сывалма пулăшас тесе, эпĕ донор пулма шут тытрăм,—тенĕ.

— Эсир пиншер совет хĕрарăмĕсемпе арçынсем пекех тăван çĕршывшăн ырă ĕç тăватăр,—тенĕ врач. Унтан вара вăл:

— Сирĕн хушамату?—тесе ыйтнă.

— Шевнина,—тени илтĕннĕ.

Çав кун, январь уйăхĕнче, Чăвашсен ялхуçалăх институчĕн студентки А. Шевнина хăйĕн юнне аманнă воинсене сыватма малтанхи хут панă. Унтанпа вăл донор. Кăçалхи июлĕн 1-мĕш тĕлне вăл хăйĕн юнне икĕ литр ытла панă.

Паянхи куна ялхуçалăх институчĕн студенчĕсенчен 29 çын донор пулса тăраççĕ.

М. СМЕТАНИН.

СОВЕТ СОЮЗĔ ТĂРĂХ

Стабильнăй учебниксене сутăн илни

Центросоюз, Когиз тата РСФСР-ти кĕнекесемпе сут тăвакан пур организацисем те пуçламĕшпе вăтам шкулсем валли кăларнă кĕнекесене, шкул ачисем усă курнăскерсене, сутăн илессине анлăн сарса янă. 31 миллион учебник ытла илнĕ ĕнтĕ. Вĕренÿ çулĕ пуçланнă тĕле çавăн пек сутăн илнĕ учебниксен шучĕ 60 миллион экземпляра çитмелле.

Мĕнпур крайсемпе облаçсенче тата автономиллĕ республикăсенче çав тĕлĕшпе ăмăрту пуçланса кайнă. Малти вырăнта халь Киров облаçĕ тăрать. Унта учебниксене пухас тĕлĕшпе шкулсенче ĕçлекен работниксемпе шкул ачисен ашшĕ-амăшĕсем активлăн [illegible]çĕ. РСФСР Совнаркомĕ стабильнăй учебниксене сутăн илмелли плана ирттерсе тултарнă организацисене (сутăн илÿ организацийĕсене), учительсене тата шкулсене преми памашкăн 100 пин тенкĕ укçа уйăрса панă. (ТАСС).

Ответлă редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

УПРАВЛЕНИЕ КИНОФИКАЦИИ ПРИ СНК ЧУВАШСКОЙ АССР

производит набор слушателей на Казанские курсы механиков звукового кино.

Начало занятий 20 августа 1942 года. На курсы принимаются лица по командировкам Межрайотделов Управления Кинофикации при СНК ЧАССР с образованием не ниже 7 классов.

Курсанты, сдавшие испытания, обеспечиваются стипендией и квартирами. Об условиях справляться в отделе кадров Управления Кинофикации (телефон № 3-95) и в Межрайонных отделах.

2—2.

Об'единению текстильных фабрик требуются:

главные, старшие бухгалтеры, бухгалтер-ревизор, плановики и машинистка.

Обращаться по адресу: г. Чебоксары, ул. Ленина, 64, к главному бухгалтеру. Телефон 2-98.

ФЗУ Чебоксарской хлопчато-бумажной фабрики об'являет набор подростков не моложе 16 лет с образованием не ниже 4-х классов:

в группы: 1. ткачей,
2. с'емщиц на ватере.

Срок обучения 3½ месяца.

Учащиеся обеспечиваются: общежитием, питанием и стипендией.

За справками обращаться в канцелярию школы по адресу: г. Чебоксары, ул. Володарского, дом № 5 (Дом печати) 2-й под'езд, 2-й этаж, ежедневно кроме общевыходных дней.

3—1.

Механическая мастерская Чувашстройтреста производит пересечку старых подпилков и слесарных пил. Качество продукции — хорошее.

Все организации, предприятия, колхозы и т. д. могут доставить старые подпилки, слесарные пилы на пересечку по адресу: Чебоксары, у. Луговая, № 12, телефон № 0-31.

3—1. Чувашстройтрест.

ЧУВАШСКИЙ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫЙ ИНСТИТУТ НАРКОМЗЕМА СССР

объявляет прием студентов на 1942—43 учебный год на первый курс агрономического и зоотехнического факультетов.

Институт готовит специалистов высшей квалификации по сельскому хозяйству—агрономов и зоотехников.

В институт принимаются граждане СССР в возрасте от 17 до 35 лет, имеющие законченное среднее образование.

Заявления о приеме подаются на имя директора по адресу: Чувашская АССР, гор. Чебоксары, ул. Карла Маркса, дом № 34.

Учащиеся, окончившие среднюю школу в 1941 и 1942 г.г., и лица, демобилизованные из Красной Армии, принимаются в институт без испытаний.

Лица, поступающие в институт с испытаниями, держат таковые по русскому языку и литературе, физике и химии.

Заявления о поступлении в институт принимаются до 1-го сентября 1942 года.

С 1 августа при институте будут работать подготовительные курсы.

Курсанты и студенты обеспечиваются общежитием и столовой.

3—3. **ДИРЕКЦИЯ.**

Приволжскому Леспромхозу требуется на постоянную работу вербовщик по набору рабсилы. Зарплата по госнормированию.

Справляться по адресу: г. Чебоксары, улица Урицкого, дом 36.

Зоовыставке № 4 требуются на постоянную и временную работу: контролеры, уборщики и уборщицы. Оплата по соглашению. Жилплощадь оплачивается. Требуются также ассистентки для театра иллюзии.

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторăн — 0—67, редакци секретарĕн — 4—26, пропогандăпа парти пурнăç пайĕн — 3—99, ялхуçалăх пайĕн — 5—31, издательство конторин — 0—23.

НТ 590 Типография №1 Управления полиграфпромышленности при СНК ЧАССР, Заказ № 2. Ф 6. 58 84 п. л.